

Хитрук Р.О.,

*курсантка факультету підготовки
фахівців для підрозділів*

стратегічних розслідувань

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Сасенко М.І.,

доцент кафедри

теорії та історії держави і права

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

кандидат юридичних наук, доцент

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

На сьогодні галузь прав та свобод людини не являється цариною, зусилля над розвитком якої прикладає лише одна країна. Вона давно стала об'єктом діяльності більшості міжнародних міжурядових організацій. Відтак, на сьогоднішній день, налічується близько 300 декларацій, хартій, конвенцій, на меті яких є декларування та закріплення на міжнародному рівні фундаментальні права та свободи людей, їх захист та поновлення у разі відповідного порушення. Описані міжнародно-правові акти в сфері прав та свобод людини найчастіше слугують як міжнародні стандарти, так як беруть свій початок зі сформованих звичаєвих норм, основою яких є проголошені Генеральною Асамблеєю ООН правила поведінки у вигляді рекомендацій. В українському законодавстві такі міжнародно-правові акти становлять основу законодавства з питань захисту прав та свобод людини та закріплюють гарантії забезпечення та дотримання таких прав у нашій державі.

Міжнародні стандарти в сфері прав та свобод людини являють собою систему загальноновизнаних правових норм, які становлять на уселюдському рівні статус особи та в яких визначені основоположні права та свободи, обов'язки держав дотримуватися цих прав та свобод, в тому числі проведена межа у разі можливого та припустимого їх обмеження, Україна не стала виключенням, доказом чого є чимала кількість імплементованих міжнародно-правових документів [1]. Необхідно окремо згадати на Статут ООН від 26 червня 1945 р., у якому певна кількість положень присвячені саме питанню прав людини. Відповідно ст.55 даного Статуту мета, що переслідується даним нормативним актом, полягає у створенні умов добробуту та стабільності, від яких залежить підтримування серед націй мирних та дружніх відносин, котрі складаються з поваги до самовизначення народів, а також має слугува-

ти загальній повазі, повазі принципу рівноправ'я, дотримання «прав людини та основних свобод для усіх, без розрізнення раси, статі, мови та релігії». Схоже тлумачення прав та свобод можна спостерігати і в п. «b» ч. 1 ст. 13 Статуту, згідно якого Генеральна Асамблея ООН зобов'язана організовувати контроль та надавати рекомендації, що в подальшому б сприяли міжнародній співпраці в галузі підтримування здійснення таких прав. Такими ж правами надання рекомендацій наділена і Економічна та Соціальна Рада ООН, для «заохочення поваги та дотримання прав людини та основних свобод для усіх», про що йдеться в ч. 2 ст. 62 Статуту [2].

Конституція України адаптована під міжнародно правові-стандарти. Враховуючи це, значна частина уваги направлена саме на врегулювання взаємодії норм національного законодавства та міжнародного права та їхньому співвідношенню. Таким чином, на фоні прийнятих принципів та нормативної бази міжнародного права, законодавець чітко визначив механізм та порядок запровадження цих норм ратифікованих Верховною Радою України, що дає змогу міжнародним нормам бути у якості частини національного законодавства. Так в II розділі Основного закону держави, що присвячений правам та свободам людини та громадянина, були введені в дію положення Загальної декларації прав людини [3]. Згідно ст. 1 Декларації де вказано, що усі люди починають свій життєвий шлях будучи рівними у своїй правах та повністю незалежними, а в ст.2 – що кожній людині належать права і свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного походження, майнового та іншого стану тощо. Фундаментальний вплив на подальший розвиток національного законодавства в сфері прав та свобод людини, глобалізацію правової моделі в даній сфері мали окремі статті Декларації. Своє відображення в нормативно-правових актах вітчизняного законодавства знайшли основні принципи міжнародного права: не дискримінація, рівний захист перед законом, кримінально-процесуальні гарантії, захист та поновлення основних прав у разі їх порушення [4].

До всезагальних документів, що мають вплив на сферу захисту прав та свобод людини, можна віднести і Віденську декларацію, а також Програму дій, які були схвалені на Всесвітній конференції з прав людини. Так на Всесвітній конференції в декларації було визначено, що захист прав людини являються основоположними принципами для міжнародної спільноти. Окрім того дана Конференція дозволяє проведення усестороннього аналізу системи прав людини, механізму її захисту, для подальшого покращення та зміцнення цих прав на основах справедливості та збалансованості, підтримує та переконує в тому, що права людини виникли внаслідок цінностей, які притаманні людській особистості, стверджуючи, що саме особистість, ніщо інше, являється головним суб'єктом прав та свобод людини, тому саме вона має виконувати роль бенефіціара даних прав та свобод, а також бути учасником при їхній реалізації, чим виявляти прихильність положенням Статуту ООН та Загальній декларації прав

людини. Важливо згадати, що саме у Віденській декларації (ст. 83) міститься припис направлений урядам держав – вимога полягає у зміцненні національної структури, інститутів та органів суспільства, що виконують свою роль у зміцненні та захисті прав людини, в той же час імплементувати міжнародні стандарти прав людини в національному законодавстві [5].

Хотілось би окремо зазначити про резолюції Генеральної Асамблеї ООН, які стали значущими для національного законодавства – це 48/137 та 48/134. Резолюція 48/137 «Права людини в адмініструванні юстиції» містить положення, відповідно яких важливе місце в системі захисту прав людини займає незалежне судочинство, habeas corpus, право на справедливий вирок, дотримання прав людини за надзвичайних обставин, випадки попереднього ув'язнення, справи неповнолітніх та безкарність винних і разі порушення прав людини [6]. Змістовну частину резолюції 48/134 ГА ООН складають Принципи відповідно статусу національних інститутів з питань сприяння та захисту прав людини, а також зазначається, що якісна імплементация міжнародних стандартів є можлива лише у випадку існування інституцій та заходів на національному законодавстві. До обов'язку таких інституцій відноситься не лише захист прав людини, а й популяризація й розвиток суспільної свідомості відносно таких прав та свобод. Зважаючи на вище вказане, все ж на ООН покладена роль покращення та розвитку даних інституцій, виконуючи роль посередника під час обміну досвідом та інформацією.

В Конституції України передбачена можливість звернення громадян України до спеціальних міжнародних установ із питань вирішення спорів, що являє собою посилення права на захист порушених прав і свобод національними засобами захисту. Такими установами є Європейський суд з прав людини, Міжнародний Суд ООН тощо. В Конституції України передбачається право такого звернення (ст.55), яке полягає у можливості у разі використання всіх можливих національних засобів захисту прав та свобод звернення для їхнього правового захисту до відповідних міжнародних організацій, відповідних міжнародних установ або органів міжнародних організацій, учасницею або ж членом яких являється Україна. Наразі, практика відносно прецедентів Європейського суду з прав людини по факту являється частиною правової національної системи. Це пов'язано з тим, що Європейська конвенція про захист прав людини наділила Європейський суд з прав людини право тлумачення положень Основного закону України, а національні судові установи все частіше посилаються на його судові рішення при вирішенні питань у межах національної судової юрисдикції. Слід додати, що сприяють розвитку такої ситуації численні звернення до нього українських громадян.

Таким чином, зважаючи на вище зазначене, можемо стверджувати, що на сьогодні для України, як прогресуючої демократичної держави, є важливим імплементация міжнародно-правових стандартів, особливо у сфері захисту прав та свобод людини. Законодавство з прав людини та найперше Конституція України відповідають зазначеним стандартам, однак наразі існують

деякі проблеми у правозастосовній практиці, що являє собою порушення міжнародних норм та принципів у сфері захисту прав та свобод людини. Однак в Україні наявна діяльність з формування правової держави, тому сподіваємося, що з часом Україна не матиме проблем із забезпеченням прав та свобод людини та громадянина, чому сприятимуть і зобов'язання, покладені на неї міжнародними організаціями, членом та учасником яких є Україна.

Література:

1. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Київ : Реферат, 2006. С. 2.
2. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН; Статут, Міжнародний документ від 26.06.1945 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 01.12.2020 р.)
3. Конституція України Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 01.12.2020 р.)
4. Загальна декларація прав людини (рос/укр) ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 01.12.2020 р.)
5. Віденська декларація та Програма дій ООН; Декларація, Міжнародний документ від 25.06.1993 URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 01.12.2020 р.)
6. National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights : Resolution 48/134 adopted by the UN General Assembly on 20 December 1993 [on the report of the Third Committee (A/48/632/Add.2)]. URL: <https://undocs.org>. Дата звернення 01.12.2020 р.).

Хованова Д.О.,

*курсант факультету
підготовки фахівців*

*для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник :

Лантух І.С.,

*викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ДИТЯЧА ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК НЕГАТИВНЕ ЯВИЩЕ, ЩО СКЛАДАЄ ЗАГРОЗУ ПРАВАМ І СВОБОДАМ ЛЮДИНИ

Для вирішення проблеми вчинення злочинів неповнолітніми необхідно повно і об'єктивно дослідити елементи характеристики, причини приросту та поняття дитячої злочинності.

Дитяча злочинність - це протиправна поведінка неповнолітніх, яка характеризує рівень розвитку населення держави, адже неповнолітня особа,